

sebnog popisa tzv. »ekskurzusa« kakvi su uobičajeni u komentarima pojedinih knjiga SP. Tako A. donosi posebne zaokružene cjeline u toku izlaganja, kao npr. godina Isusova rođenja (I, 38—40), mjesec Isusova krštenja (I, 57—61), kraljevstvo Božje (I, 120—123), Isus kao sretan čovjek (I, 181—183), Isusova prijateljstva (229—232), Isusov stav prema bogatstvu i materijalnim dobrima (237—245), Isusov stav prema diskriminaciji (II, 222—223), vrijednost Isusova osobnog primjera (II, 300—306), problematika uskrsnuća (II, 402—409). Ove refleksije nisu uvijek dovoljno utkane u teologiju pojedinog evanđeliste, ali su izvršni povijesni i teološki sažeci koji doprinose cjelovitom upoznavanju Isusovih djela i riječi.

Od prijevoda Rječnika biblijske teologije, koji su priredili katolički bibličari francuskog govornog područja a u nas izdala Kršćanska sadašnjost 1969. u Zagrebu, ovaj Augustinčićev komentar evanđelja smatram najkvalitetnijom prinovom kod nas za ovo područje. Kako su naše izdavačke mogućnosti skromne, a bibličari pretrpani obavezama u vlastitoj biskupiji ili redovničkoj zajednici, opširni i solidni komentari pojedinih knjiga SP neće još dugo izaći. Zato ovo Augustinčićevo djelo, iako nosi biljeg nastajanja u prilikama Crkve u Južnoj Americi, u našim krajevima i prilikama ostaje neophodno pomagalo svima koji žele proučavati i izlagati Isusa kanonskih evanđelja.

CARMEN MEDICORUM

Zagrebački liječnici pjevači, *Carmen medicorum*, Jugoton, Zagreb, 1986.

Petar Zdravko Blajić

Zanimljiva je činjenica da je glazba tolikom broju liječnika, i po svijetu i u nas, bila, reklo bi se danas, *hobby*; ne mislimo ovdje samo na ljubav prema glazbi i, više ili manje, aktivno odnosno pasivno slušanje glazbe nego na aktivno bavljenje glazbom u vidu stvaralačke reproduktivne djelatnosti: bilo kao skladatelj, bilo kao svirači na najrazličitijim instrumentima, dirigenti ili pjevači. Neki su počeli studirati medicinu, ali su se poslije posve opredijelili za glazbu; mnogi su postali — i ostali — liječnici ali su lijepe rezultate postigli i kao glazbenici, a neki su opet (u povijesti) ostali poznatiji kao glazbenici nego kao liječnici (Bajamonti npr.). O odnosima medicine i glazbe ili o glazbi u medicini danas se sve više govori, piše, održavaju simpoziji, a postoji i posve nova znanstvena disciplina i praksa *muzikoterapija*. Kako bilo, u Zagrebu već 16 godina postoji i uspješno djeluje muški pjevački zbor sastavljen od samih liječnika najrazličitijih specijalnosti.

Ideja o takvom zboru sinula je primariusu dr. Viktoru Boiću, i zahvaljujući njegovoj upornosti i nastojanju od 1971. pri Zboru liječnika Hrvatske u Zagrebu osnovana je Glazbena sekcija u okviru koje je počeo djelovati pjevački zbor s imenom *Zagrebački liječnici pjevači*. Dr. Boić i sam glazbenik i iz glazbeničke obitelji uspio je privoliti svoga prijatelja — i po glazbenoj liniji — prof. Rudolfa Matza, poznatog glazbenika, pedagoga, zborovođu, skladatelja i autora glazbenih udžbenika, da prihvati glazbeno vodstvo zbora. Iako već u časnim godinama prof. Matz je uspio zbor povezati i postaviti na solidne temelje. Prvih nekoliko godina on je zborom dirigirao i uvježbavao repertoar; dapače, za taj je zbor skladao neke skladbe koje su doživjele svoju praizvedbu s tim zborom. Prof. Matz, iako nije liječnik, izabran je za počasnog člana Glazbene sekcije Zbora liječnika Hrvatske, a dr. Josip Zergollern, prvi suradnik dr. Boića i prof. Matza izabran je za predsjednika

Glazbene sekcije. »Neumornim radom, smislom za organizaciju, ljubavlju i brigom dr. Zergollern je pridonio uspješnom djelovanju zbora i Sekcije«. Još dok je zbor vodio prof. Matz, često mu je pomogao pri uvježbavanju zbora mladi liječnik nekadašnji član *Zeteoca*, internist i kardiolog dr. Mijo Bergovec. On je 1972. postao članom Glazbene sekcije »i nakon dvije godine preuzima umjetničko vodstvo i uvježbavanje zbora. Njegov entuzijizam, piše dr. Branimir Šubić, stručnost i srdačnost stvara kolegijalnu atmosferu među članovima zbora, te zajedničkim marljivim radom postiže uspjehe i priznanja.« Bergovec je za svoj stručni liječnički rad i za zauzetost i uspjehe u radu sa zborom liječnika nedavno primio visoko društveno priznanje. »Od početka 1985. dužnost predsjednika Glazbene sekcije Zbora liječnika Hrvatske preuzima prof. dr. Milan Ferković, dugogodišnji član zbora, koji nastavlja tradiciju zbora i posebno njeguje prijateljsvo i suradnju sa sličnim društvima unutar i izvan granica naše domovine.«

Moglo bi se reći da je zbor *Zagrebački liječnici pjevači* postao, uz druge zborove u Zagrebu, glazbeni subjekt, ugledan zbor. Ne samo da oni nastupaju u svom zatvorenom krugu »na stručnim sastancima, simpozijima i kongresima pridonoseći time stvaranju i svečane i radne atmosfere dodajući i novu glazbeno kulturnu dimenziju«, nego su i u drugim različitim zgodama nastupali u Zagrebu, Šibeniku..., u Njemačkoj, Švicarskoj itd. Nastupali su pjevajući a cappella, uz pratnju orgulja, glasovira i orkestra (Društveni orkestar Hrvatskog glazbenog zavoda u Zagrebu...), pjevali su u svojim društvenim prostorijama, u sakralnim prostorima i glazbenim dvoranama, i kod nas i izvan domovine. Mnogo smo puta čuli njihovo pjevanje na radio-valovima, gledali ih na televiziji. Snimali su za Jugoton, Radio i TV Zagreb. Njihove nastupe redovito bilježi tisak, gotovo uvijek s pohvalnim riječima. Svoj dugogodišnji rad ovaj je zbor, koji broji četrdesetak članova, okrunio prošle godine (1986) izdavanjem samostalne LP ploče — albuma *Carmen medicorum*. Skladbe za svoju (prvu) ploču liječnici su tražili uglavnom među djelima domaćih liječnika glazbenika ili među skladbama provjerenih vrijednosti drugih domaćih autora.

Prva je skladba na strani A liječnička himna, za koju je tekst i melodiju napisao prvi dirigent zbora prof. Rudolf Matz. Liječnici je pjevaju na latinskom u prijevodu prof. Pavla Sabočaneca. Tekst (na hrvatskom, engleskom, njemačkom i talijanskom jeziku) i note te liječničke himne s naslovom *Carmen medicorum* — po njoj je i ploča naslovljena — priložen je albumu. Matz je u tekstu istakao glavno pravilo liječničkog zvanja, već prema starom Hipokratu, da su oni liječnici, tj. čuvari života, ljudi u koje se s velikim povjerenjem upire pogled u bolnim i teškim trenucima. U skladbi je upotrebio i jednoglasje i homofoniju i ponešto polifonije u klasičnoj harmoniji ali sve s mnogo raznolikosti u ritmu, tempu i dinami. Diskretna pratnja glasovira u izvedbi je, vjerujemo, iz praktičnih razloga. Možda bi veća raznolikost u dinami (prema naznačenome u partituri) i mirnija izvedba više pridonijela ljepoti i dostojanstvu, kako redovito i zahtjeva himna, pogotovo jednog tako ozbiljnog zvanja. Popularni Gallusov *Ecce quomodo moritur justus* odlično je izveden; osjeća se — zar ne? — rimskokaptolska škola preko A. Vidakovića. Treću skladbu *Danici* skladao je Slovenac liječnik Gustav Ipavec. Skladao ju je u jednostavnoj melodici romantičkog smjera — tipično slovenskog. Solo dionicu pjeva dr. Josip Zergollern. I četvrtoj skladbi *U jesen bilo kasnu* autor je rano umrlj hrvatski skladatelj, liječnik Andro Torkvat Bričić. Suvremeni hrvatski skladatelj, uglavnom instrumentalne glazbe, Josip Kaplan, autor je skladbe *Najdražem bregu*. Lijepom ugodaju u izvedbi ove skladbe mnogo doprinosi ugodan glas u solo dionici basa prim. dr. Šime Mihatova, kojega poznamo i od drugud. Gotovčeva obrada dalmatinske pjesme *Dobra večer, uzorita*, i opet sa solistom Mihatovim, u dobroj izvedbi, širi krug glazbenog zanimanja ovoga zbora. Stranu A zaključuje zanimljiva skladba Rudolfa Matza *Jezero petsto sedamdeset tretje* iz Balade o Matiji Gupcu.

Čitava strana B donosi *Requiem* za muški zbor, soliste i orgulje dr. Julija Bajamontija, liječnika, skladatelja, dirigenta i glazbenog pisca. Bajamonti je vrlo zanimljiva ličnost, jedan od posljednjih polihistora osamnaestog stoljeća

(umro 1800); skladao je, među ostalim, više *requiema*. Najpoznatiji mu je onaj naručen od Senata Dubrovačke republike za godišnjicu smrti Ruđera Boškovića. Većini svojih, pa i crkvenih, skladbi Bajamonti je instrumentalnu pratnju povjeravao manjem instrumentalnom sastavu, a orguljsku pratnju ostavljao je zabilježenu, prema čestom običaju onog vremena, u formi *bassa continua* kojega je prema brojnim naznakama orguljaš morao rješavati »na licu mjesta«. Danas se prilikom izvedbi tih djela riješeni continuo fiksira. Šteta što na ploči nije navedeno o kojem se Bajamontijevu *requiemu* radi, čija je izrada *continua* i na kojim se orguljama izvodi pratnja. Solističke dionice pjevaju članovi zbora (tenori dr. Joško Fabris i dr. Asim Alibegović, bariton dr. Josip Zargollern i bas dr. Šime Mihatov). Za orguljama je naša poznata orguljašica (s mnogim koncertima po Domovini i Europi) prof. Hvalimira Bledšnajder.

Omotnica ploče s prednje vanjske strane donosi reprodukciju slike *Zagreb*, rađenu u tuš-tehnici, Borisa Adameka, a na zadnjoj strani, u tehnici ulja, sliku *Kirurgija* prim. dr. Joška Baića; s nutarnje strane, uz popis svih članova zbora i kratke naznake o zboru i ploči na hrvatskom i engleskom (s kojom smo se i mi ovdje poslužili), veliku fotografiju zbora ispred zgrade Rektorata Sveučilišta u Zagrebu.

Naši su liječnici ovim disko-zapisom ostavili trag za povijest hrvatske glazbe, ne samo trag da su postojali, nego i to što ih je kao glazbene amatere praktičare zanimalo i na kojem su nivou bili. Ova ploča je također obaveza i poticaj za daljnji rad, a ova naša kratka zabilješka u *Crkvi u svijetu* jest naša iskrena čestitka zboru i, osobito, njegovu dirigentu dr. Miji Bergovcu. Uostalom, reći ćemo i to, dvije trećine ploče ispunja duhovna glazba.

POGLED U NOVE KNJIGE (2)

Drago Šimundža

Nastavljajući rubriku prezentacije novih izdanja, i ovoga puta biramo deset novih naslova. U obzir dolaze različita područja. Naravno, teološka, filozofska, religiozna — imaju određenu prednost; ali nas, prema fizionomiji našega časopisa, zanimaju i druge, napose misaone, znanstvene, društveno-etičke, duhovne i literarne edicije, na hrvatskom i drugim jezicima.

Pred nama je, dakle, deset novih knjiga: *Giovanni Paolo II all' Europa, Hodočasnik (To be a pilgrim. A spiritual notebook)*, *Psalmi, Bizantijsko bogoslovje (Byzantine theology)*, *Misao i djelo Ivana Stojkovića, Misao i iskustvo, Peto evanđelje (Il quinto evangelio)*, *Budite budni i molite, Aforizmi, Blagdani duše*.

Ukratko ćemo ih predstaviti.

1. GIOVANNI PAOLO II ALL'EUROPA. *Rassegna dei messaggi rivolti dal Papa all'Europa a cura di M. Michelini e C. Casini, Roma, 1986.*

Poznato je koliko se Ivan Pavao II. zalaže za mir i surdnju među narodima, vjerama i kulturama, dapače među različitim shvaćanjima i političkim strankama. Sav svijet je u njegovim očima jedinstvena zajednica, velika Božja obitelj. Stoga on uporno ističe temeljne odrednice mira, pravde i